

Opinie mieszkańców Gminy Brwinów oraz Podkowa Leśna nt. warunków życia i jakości usług publicznych

Raport z badań

Warszawa, czerwiec 2011

Spis treści

1. Metodologia	3
1.1. OGÓLNE INFORMACJE O BADANIU	3
1.2. OBSZARY BADAŃ	7
1.2.1. Obszar badań w Podkowie	7
1.2.2. Obszar badań w Brwinowie	8
2. Wyniki badań ankietowych	10
2.1. LGD ZIELONE SĄSIEDZTWO W KONTEKŚCIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW PODKOWY I BRWINOWA.....	10
2.1.1. Zaangażowani, choć niezbyt chętnie udzielający się w organizacjach lokalnych mieszkańcy.....	10
2.1.2. Poziom zainteresowania członkostwem w organizacjach pozarządowych	13
2.1.3. Solidarni czy nieufni? – czyli o tym, jak jednostki aktywne społecznie oceniają innych	16
2.2. POZIOM ZADOWOLENIA Z ZAMIESZKIWANIA W GMINACH, CZYLI WSTĘP DO OCENY WARUNKÓW ŻYCIA.....	18
2.3. ORGANIZACJE LOKALNE W SŁUŻBIE POPRAWY WARUNKÓW ŻYCIA W GMINACH	20
2.3.1. Dbłość o środowisko przyrodnicze, estetykę, czystość	20
2.3.2. Transport, drogi	24
2.3.3. Oświata i edukacja	26
2.3.4. Kultura, sport, rekreacja	28
2.3.5. Ocena warunków życia w obydwu gminach – zestawienie średnich	30
2.3.6. Sugestie dotyczące budżetu	31
2.4. WSKAZÓWKI I UWAGI OD MIESZKAŃCÓW.....	32
2.4.1. Najważniejsze problemy obydwu gmin z perspektywy mieszkańców	32
2.4.2. Do przemyślenia nie tylko przez władze lokalne... ..	36
3. Wnioski	40
4. Zestawienia tabelaryczne	41
4.1. TABELĘ CZĘSTOŚCI	41
4.1.1. Podkowa	41
4.1.2. Brwinów	72
4.2. ŚREDNIE	101
4.2.1. Podkowa	101
4.2.2. Brwinów	104
4.3. KORELACJE ISTOTNE STATYSTYCZNIE	107
4.3.1. Podkowa	107
4.3.2. Brwinów	109
4.4. TESTY CHI-KWADRAT	111
4.4.1. Podkowa	111
4.4.2. Brwinów	112
4.5. TESTY T-STUDENTA	113
4.5.1. Podkowa	113
4.5.2. Brwinów	115
4.6. TESTY ANALIZY WARIANCJI ANOVA	119
4.6.1. Podkowa	119
4.6.2. Brwinów	121

1. Metodologia

1.1. OGÓLNE INFORMACJE O BADANIU

Badanie opinii mieszkańców dot. warunków życia i jakości usług publicznych zostało przeprowadzone na zlecenie:

- Urzędu Miasta i Gminy Podkowa Leśna,
- Urzędu Gminy Brwinów oraz
- Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Zielone Sąsiedztwo”.

Zrealizowano je jednocześnie w obydwu gminach, przy użyciu tego samego narzędzia badawczego oraz przy zastosowaniu tej samej metodologii.

Badanie w Podkowie Leśnej przeprowadziło 22, zaś w Brwinowie 33 studentów III roku gospodarki przestrzennej Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego w dwie kolejne soboty 2 i 9 kwietnia 2011 r.

Osoby realizujące badanie w Podkowie Leśnej

1.	Anna	Mizera
2.	Magdalena	Janusz
3.	Angelika	Cira
4.	Iga	Pokora
5.	Agnieszka	Łepkowska
6.	Marta	Skwarna
7.	Katarzyna	Mijakowska
8.	Weronika	Brenda
9.	Iwona	Nożewska
10.	Kamila	Zwierzchowska
11.	Małgorzata	Pużyńska
12.	Aleksandra	Silwonik
13.	Anna	Kurniewicz
14.	Joanna	Skowron
15.	Karolina	Janusiewicz
16.	Karol	Kaczorowski
17.	Maciej	Gołębiewski
18.	Paula	Kaczyńska
19.	Tomasz	Osiński
20.	Rafał	Żurawski
21.	Zofia	Derdziuk
22.	Janusz	Górny

Osoby realizujące badanie w Brwinowie

1.	Justyna	Lewtak
2.	Ewelina	Biernacka
3.	Anna	Bajena
4.	Magdalena	Jankowska
5.	Krzysztof	Czauderna
6.	Klaudyna	Kwiatkowska
7.	Karolina	Machalska
8.	Gabriela	Ostrowska
9.	Piotr	Wojtłowski
10.	Aleksandra	Sekuła
11.	Anna	Kornatka
12.	Aleksandra	Korzel
13.	Filip	Basaj
14.	Beata	Gołędowska
15.	Damian	Garbicz
16.	Paweł	Wontorski
17.	Katarzyna	Wołczkiewicz
18.	Justyna	Złotowska
19.	Jarosław	Kadłubowski
20.	Aleksandra	Machul
21.	Krzysztof	Rutkowski
22.	Agnieszka	Rak
23.	Natalia	Tykocińska
24.	Justyna	Mikulska
25.	Paulina	Radgowska
26.	Katarzyna	Badurak
27.	Ewa	Rodziewicz
28.	Leszek	Rutkowski
29.	Piotr	Janowski
30.	Michał	Buras
31.	Beata	Cynalewska
32.	Zbigniew	Hakobert
33.	Daniel	Soboń

Wcześniej na stronach urzędów obydwu gmin została umieszczona stosowna informacja o terminie, celach, podmiotach zlecających oraz realizujących badanie.

Kwestionariusz wykorzystany w badaniu został opracowany przez Związek Miast Polskich i stanowi część realizowanego dla samorządów projektu, którego efektem końcowym ma być podręcznik zawierający niezbędne instrukcje dotyczące monitoringu usług publicznych w jednostkach samorządu terytorialnego. Integralną częścią owego podręcznika jest ankieta, dla której w/w badanie było okazją do jej przetestowania.

Badanie przeprowadzono na prostej próbie losowej adresów. Liczebność próby określono dla akceptowanego błędu pomiaru na poziomie 5% oraz dla poziomu ufności na poziomie 95%. Ostatecznie dla Podkowy Leśnej z ogólnej liczby 1364 adresów wylosowano 300 domostw do bazy głównej, dla Brwinowa natomiast z ogólnej liczby 6891 adresów wylosowano 364 domostwa według następującego rozkładu liczebności:

	Populacja	Próba
Brwinów	3856	204
Otrębusy	741	39
Kanie	628	33
Parzniew	380	20
Żółwin	355	19
Owczarnia	349	18
Domaniew + Domaniewek	144	8
Krosna	76	4
Moszna	73	4
Biskupice	67	4
Koszajec	54	3
Mielęcín	46	2
Falęcín + Grudów	43	2
Czubín	37	2
Kotowice	31	2
Terenia + Kopana	11	1
	6891	364

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi trendami w badaniach społecznych, do badania zastosowano podejście deliberatywne, które opiera się na założeniu, iż mieszkańcy dyskutują o sprawach gminy i wymieniają się opiniami. W związku z powyższym przyjęto następującą technikę badawczą:

- ankieter wręczał ankietę głównemu członkowi gospodarstwa domowego, choć *de facto* z uwagi na posługiwanie się bazą adresową, zbadane zostały domostwa, nie zaś gospodarstwa domowe; domostwo może liczyć więcej niż jedno gospodarstwo domowe, np. w sytuacji, gdy na parterze domu jednorodzinnego mieszkają rodzice, a na piętrze dorosły syn z rodziną
- następnie umawiał się na jej odbiór, najlepiej w tym samym dniu, w odstępie 3-4 godzin.

Niestety, w trakcie badania okazało się, że ankieterzy napotkali na różnego rodzaju trudności:

- bardzo dużo tzw. „zamkniętych drzwi”, co w większości przypadków oznaczało nieobecność mieszkańców przez większą część dnia (ankieterzy odwiedzali takie adresy 2-3 krotnie o różnych porach)
- liczne przypadki braku dzwonka, a co za tym idzie możliwości skontaktowania się z mieszkańcami domu
- odmowy
- pewna liczba tzw. „martwych adresów”, czyli domów letniskowych bądź opuszczonych
- liczne przypadki braku możliwości odebrania ankiety (zamknięty dom, rezygnacja w badaniu po odebraniu ankiety)

W związku z tym, iż nie udało się zrealizować próby korzystając z bazy głównej i dodatkowej, w trakcie badania zmieniono zasadę doboru domostw. Ankieterzy zostali poproszeni o ponowne obejście swoich terenów i odliczenie co 3, 4 lub 5 adresu (wedle uznania, w zależności od szacunkowej liczby domów na terenie oraz liczby adresów, które „wypadły” z próby), czyli samodzielne dobranie brakujących domostw.

Zmiana metodologii w przypadku większości terenów okazała się słuszną decyzją, ponieważ pozwoliła dobrać brakujące adresy, tak aby uzyskać liczebność możliwie najbardziej zbliżoną do założonej. Pomimo zmiany metody doboru domostw, w Podkowie nie udało się osiągnąć założonej liczebności. Główną przyczyną zaistniałej sytuacji okazała się nieobecność mieszkańców pod wskazanymi adresami. Nie bez znaczenia mógł też okazać się czynnik ludzki, czyli zniechęcenie studentów, brak dostatecznego zaangażowania z ich strony (pomimo licznych form motywowania ich do efektywnej i odpowiedzialnej pracy, nie należy zapominać o tym, iż badania wykonywali nieodpłatnie, ponosząc przy okazji koszty dojazdu do wyznaczonych terenów, w większości przypadków dwukrotnie).

Poziom realizacji próby:

- **PODKOWA:** po zmianie metody doboru domostw zebrano 236 ankiet, co stanowi 78,7% założonej liczebności
 - **BRWINÓW:** po zmianie metody doboru domostw zebrano 353 ankiety, co stanowi 97% założonej liczebności.
-

Zwarczywszy na fakt, iż w przypadku Podkowy baza adresowa, z której dokonywano losowania zawierała tzw. „martwe adresy”, adresy domów letniskowych, adresy punktów usługowych itp., mniejszą liczebność zrealizowanych ankiet łatwiej uzasadnić, a jednocześnie zaakceptować z punktu widzenia metodologicznego.

Niewątpliwie najbardziej kontrowersyjną kwestią pozostaje reprezentatywność dobranych domostw, która z punktu widzenia trafności wyników jest zdecydowanie ważniejsza niż sama liczebność próby. Doświadczenia zebrane podczas dwóch dni badawczych pozwalają stwierdzić, iż przyjęta metodologia okazała się najlepszą z możliwych, ponieważ wysyłając w teren ankierów mamy zdecydowanie większe prawdopodobieństwo, iż uda im się namówić bardziej opornych mieszkańców. Ludzie mając przed sobą osobę, która zwraca się do nich z konkretną prośbą, rzadziej odmawiają. Biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności, które towarzyszyły badaniu, należy przyjąć, że próba domostw, która została przebadana jest reprezentatywna dla wszystkich domostw zamieszkujących w Brwinowie lub w Podkowie.

Rekomendacje dla przyszłych badań:

- Doświadczenia zabrane przez ankierów w terenie jednoznacznie wskazują na zasadność zastąpienia losowego doboru adresów doбором metodą warstwową, polegającą na połączeniu sąsiadujących ze sobą ulic w rejony badawcze (warstwy), następnie określeniu liczebności próby dla każdego rejonu ze względu na przypadającą nań liczbę adresów i doborze domostw na zasadzie odliczania co 3, 4 lub 5-go adresu aż do momentu wypełnienia liczebności próby przypadającej na dany rejon.
- Warto zastanowić się, czy w sytuacji, gdy wysyłamy w teren ankierów nie należałoby proponować mieszkańcom przeprowadzenia ankiety metodą odczytywania pytań i zaznaczania podanych przez respondenta odpowiedzi. Uniknęlibyśmy wówczas sytuacji, w których respondent udzielił „nielogicznej” odpowiedzi, ponieważ nie zrozumiał bądź nie doczytał pytania, a także pominął część pytań ankiety. Nie byłoby też sytuacji, w których ktoś wziął ankietę, ale w umówionym terminie jej nie zwrócił bądź nie wypełnił. Ankieteryzy nie musieliby też poświęcać dodatkowo czasu na ponowne obejście terenu, często w różnych terminach proponowanych przez respondentów.
- Przyjęcie takiego rozwiązania wiązałoby się jednak z badaniem konkretnych osób (np. głównego członka gospodarstwa domowego), nie zaś domostw. Zresztą, ankieteryzy sygnalizowali, iż pomimo prośby o wspólne wypełnienie ankiety, i tak najczęściej robiła to jedna osoba.
- Badanie ankietowe, bez względu na formę, musi być poprzedzone akcją plakatową, ponieważ sama informacja na stronie internetowej Urzędu to zdecydowanie za mało. Mieszkańcy często podkreślali fakt braku informacji o badaniu.
- Redagując list przewodni warto informację o anonimowości badania zastąpić stwierdzeniem, iż jest ono poufne, ponieważ *de facto* na podstawie bazy adresowej oraz numerów porządkowych można powiązać konkretną ankietę z danym adresem.

- Warto też rozstawić w różnych, najczęściej odwiedzanych przez mieszkańców miejscach (np. kasa biletowa przy stacji kolejki WKD w Podkowie lub stacji PKP w Brwinowie) urny, do których mieszkańcy mogliby wrzucić ankietę w późniejszym niż samo badanie terminie.

1.2. OBSZARY BADAŃ

1.2.1. Obszar badań w Podkowie

nr terenu		Częstość	Procent	Procent ważnych
Ważne	1	14	5,8	5,9
	2	15	6,3	6,3
	3	16	6,7	6,8
	4	11	4,6	4,6
	5	13	5,4	5,5
	6	16	6,7	6,8
	7	20	8,3	8,4
	8	16	6,7	6,8
	9	20	8,3	8,4
	10	18	7,5	7,6
	11	11	4,6	4,6
	12	11	4,6	4,6
	13	17	7,1	7,2
	14	20	8,3	8,4
	15	19	7,9	8,0
	Ogółem	237	98,8	100,0
Braki danych	Systemowe	3	1,3	
Ogółem		240	100,0	

Adresy wylosowane do badania podzielone zostały na 15 terenów, w skład których weszły sąsiadujące ze sobą ulice, przy czym głównym kryterium przyporządkowania danej ulicy do konkretnego terenu była liczebność adresów. Chodziło o to, aby każdy z ankierów miał zbliżoną liczebność próby do zrealizowania (niektóre tereny przydzielone zostały dwóm osobom). W większości przypadków udało się zachować kryterium bliskości przestrzennej, choć zdarzyły się i takie tereny, które ze względu na długość ulicy obejmowały dość dużą przestrzeń miasta. Przykładem jest teren nr 1, który zaczyna się w Podkowie wschodniej, a kończy w centrum przy stacji kolejki WKD. Fakt ten sprawia, iż niektóre tereny są bardziej zróżnicowane i stąd wnioski z analiz przestrzennych powinny być traktowane z pewną ostrożnością. Problem ten dotyczy w szczególności terenów: 1 i 10.

Szczegółowy wykaz ulic przyporządkowanych do poszczególnych terenów:

Nr terenu	Ulice z bazy głównej
1	Jelenia, Jeża, Krecia, Królicza, Lisia, Miejska, Wiewiórek, Zamkowa
2	Bobrowa, Borsucza, Myśliwska, Lotnicza, Poczтовая
3	Błońska, Sarnia
4	Główna, Helenowska
5	Brwinowska, Szpaków, Warszawska
6	Orla, Sępów, Sokola, Sójek, Szczygła
7	Gołębia, Jaskółcza, Kukułek, Ptasia, Wróbla, Zachodnia
8	Iwaskiewiczza, Lilpopa, Parkowa, Słowicza, Świerkowa
9	Konwalii, Kwiatowa, Paproci, Storczyków, Wrzosowa
10	Bluszczowa, Czeremchowa, Głogów, Irysowa, Jałowcowa, Jana Pawła II, Różana, Sasanek
11	Ejsmonda, Krasińskiego, Mickiewicza, Sienkiewicza, Słowackiego, Żeromskiego
12	Brzozowa, Jaworowa, Jodłowa, Kasztanowa, Klonowa, Lipowa, Orzechowa, Reymonta, Topolowa
13	Akacjowa, Modrzewiowa
14	Bukowa, Sosnowa
15	11 Listopada, Cicha, Grabowa, Wschodnia, Dębowa, Kolejowa, Podleśna

1.2.2. Obszar badań w Brwinowie

nr terenu

		Częstość	Procent	Procent ważnych
Ważne	16	11	3,0	3,0
	17	11	3,0	3,0
	18	11	3,0	3,0
	19	10	2,7	2,8
	20	11	3,0	3,0
	21	14	3,8	3,9
	22	13	3,6	3,6
	23	10	2,7	2,8
	24	13	3,6	3,6
	25	8	2,2	2,2
	26	12	3,3	3,3
	27	12	3,3	3,3
	28	12	3,3	3,3
	29	13	3,6	3,6
	30	14	3,8	3,9
	31	9	2,5	2,5
	32	11	3,0	3,0
	33	10	2,7	2,8
	34	20	5,5	5,5
	35	18	4,9	5,0
	36	14	3,8	3,9
	37	12	3,3	3,3
	38	7	1,9	1,9
	39	6	1,6	1,7
	40	6	1,6	1,7
	41	8	2,2	2,2
	42	20	5,5	5,5
	43	20	5,5	5,5
	44	18	4,9	5,0
	45	8	2,2	2,2
	Ogółem	362	99,5	100,0
Braki danych	Systemowe braki danych	2	,5	
Ogółem		364	100,0	

Adresy wylosowane do badania podzielone zostały na 30 terenów, wg następującego porządku:

nr terenu	miejsowość
16-33	Brwinów
34-35	Otrębusy
36-38	Kanie
39	Mielęcín, Kotowice, Fałęcín, Grudów
40	Biskupice, Czubin
41	Krosna, Moszna, Koszajec
42	Parzniew
43	Żółwin, Terenia
44	Owczarnia
45	Domaniew, Domaniewek

W skład terenów w obrębie miasta Brwinowa weszły sąsiadujące ze sobą ulice, przy czym głównym kryterium przyporządkowania danej ulicy do konkretnego terenu była liczebność adresów oraz długość trasy do przejścia. Niektórzy ankierzy otrzymali więcej adresów, ale za to mniejszy teren, a inni większy fragment miasta, ale za to mniej liczną bazę adresową. W większości przypadków udało się zachować kryterium bliskości przestrzennej, choć zdarzyły się i takie tereny, które ze względu na długość ulicy obejmowały dość dużą przestrzeń miasta. Przykładem są tereny: 20, 21, 24, 26, które zaczynają się w centrum, a kończą na obrzeżach miasta. Fakt ten sprawia, iż niektóre tereny są bardziej zróżnicowane od innych i stąd wnioski z analiz przestrzennych powinny być traktowane z pewną ostrożnością.

Szczegółowy wykaz ulic przyporządkowanych do poszczególnych terenów w mieście Brwinów, Kaniach i Otrębusach:

Nr terenu	Ulice z bazy głównej
	BRWINÓW
16	Dębowa, Kępińska, Krucza, Piaskowa, Poprzeczna
17	Konopnickiej, Kraszewskiego, Gdańska, Peronowa
18	Kościuszki, Otrębuska
19	Górna, Krótka Moniuszki, Wspólna, Boczna, Grodziska
20	Wilsona, Rawska, Sportowa, Żwirowa, Zatrudy
21	Pszczelińska

22	Fabryczna, Graniczna, Nowoprojektowana, Owsiana, Parzniewska, Pedagogiczna, Wesoła, Wiktorska, Zielona, Rodzinna
23	Orla, Armii Krajowej, Pruszkowska, Wiejska
24	Zgoda, Powstańców Warszawy, Rynek, Żółwia, Wygonowa
25	Orzeszkowej, Różana, Słowiańska, Borkowa, Lilpopa, Wiewiórek
26	Biskupiecka
27	Żwirki i Wigury, Sienkiewicza, Słowackiego
28	Konspiracji, Dworska, Lipowa, Marszałka J. Piłsudskiego, Przejazd, Szkolna
29	Żytia, Milanowiecka, 11 Listopada, Skierniewicka, Żyrardowska
30	Sochaczewska
31	Błońska, Czubińska, Kampinowska, Kwiatowa, Szopena
32	Mickiewicza, Białostocka, Dr Stanisława Skudro, Kryniczanka, Łomżyńska, Suwalska, Wigusina
33	Przeskok, Ogrodowa, Słoneczna, Leśna
	KANIE
36	Chopina, Kolejowa, Piłsudskiego, Polna, Sadowa, Zdrojowa, Wiosenna
37	Krótką, Miłą, Nadarzyńską, Partyzantów, Prosta, Spacerowa, Strefowa, Turystyczna, Żurawieńcowa
38	Osiedle Słoneczne: Irysowa, Jaśminowa, Konwaliowa, Storczykowa, Tulipanowa, Zawilcowi
	OTRĘBUSY
34	Głowackiego, Helenowska, Kolberga, Komorowska, Kubusia Puchatka, Łąkowa, Nadarzyńska, Ogrodowa, Piękna, Pogodna, Słowackiego, Słowiańska, Spacerowa, Sygietyńskiego, Wandy, Ziemowita, Baśniowa
35	Na Skraju, Natalińska, Parkowa, Poziomki, Pszczelińska, Różana, Warszawska, Wiejska, Borówki, Brzozowa

2. Wyniki badań ankietowych

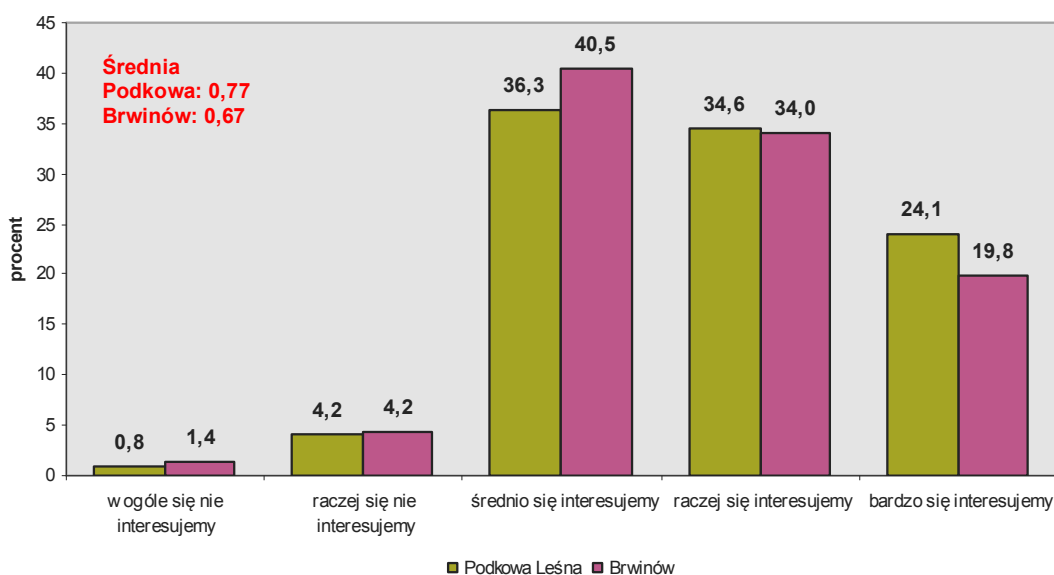
2.1. LGD ZIELONE SĄSIEDZTWO W KONTEKŚCIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW PODKOWY I BRWINOWA

Poniższy rozdział zawiera informacje dotyczące zaangażowania mieszkańców w życie społeczności lokalnej, uczestnictwa w organizacjach pozarządowych, a także stopnia otwartości na innych współmieszkańców oraz chęci udzielania się na rzecz dobra wspólnego. Wszystko to stanowi kontekst dla działalności LGD Zielone Sąsiedztwo, która podejmuje różnorodne inicjatywy na terenie obydwu badanych gmin. Rozdział ten być może pozwoli wyjaśnić skąd bierze się opór wśród mieszkańców wobec angażowania się na rzecz społeczności lokalnej, czy działalność w organizacjach jest preferowaną formą angażowania się w sprawy gminy oraz czy członkowie tychże organizacji skłonni są lepiej oceniać innych, ujawniając przy okazji swoją własną otwartość na relacje międzyludzkie.

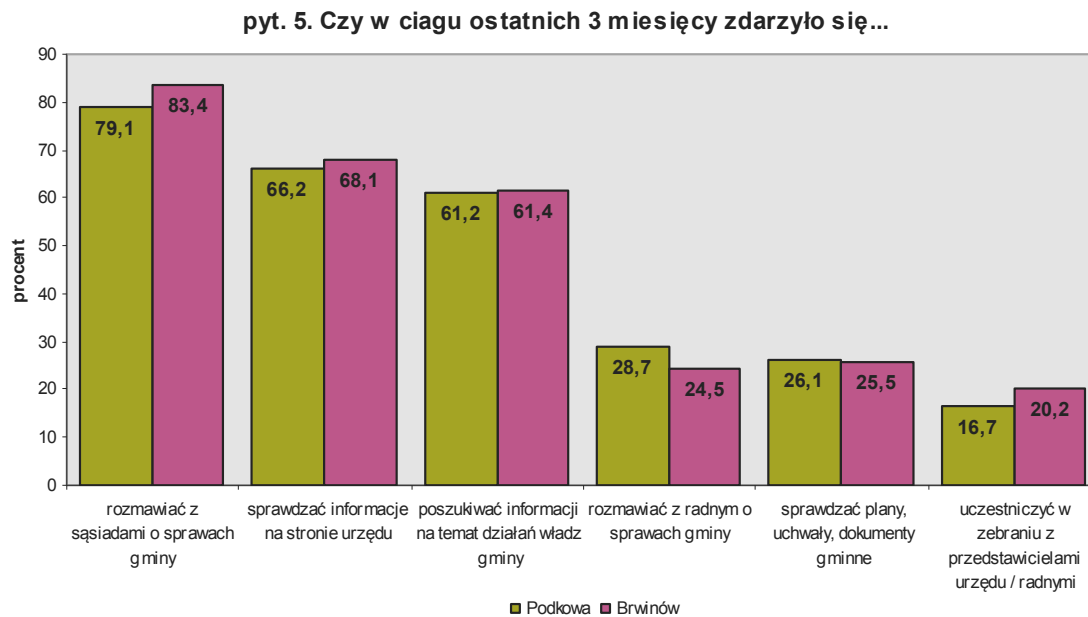
W rozdziale tym organizacje lokalne mogą także znaleźć sugestie na co zwrócić uwagę w relacjach z władzami lokalnymi.

2.1.1. Zaangażowani, choć niezbyt chętnie udzielający się w organizacjach lokalnych mieszkańcy

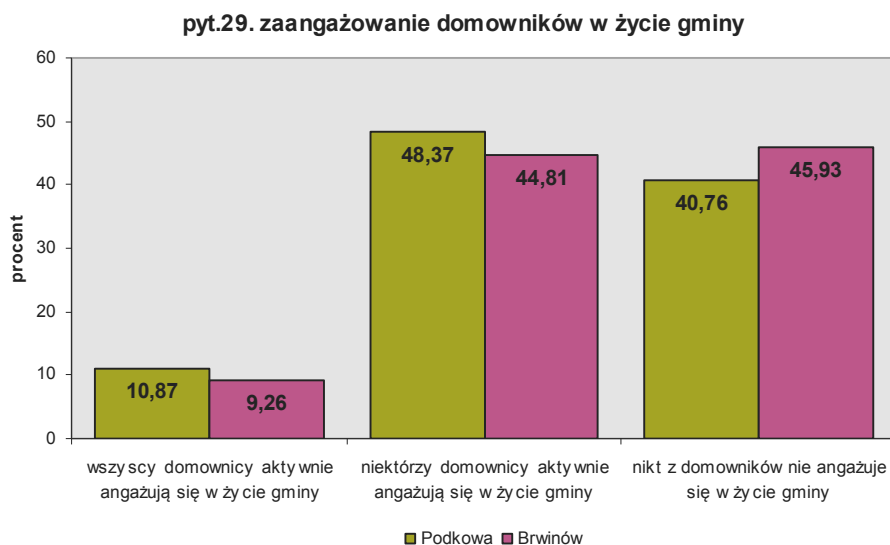
pyt. 4. poziom zainteresowania tym, co dzieje się na terenie gminy

Mieszkańcy obydwu gmin deklarują podobny poziom zainteresowania sprawami gminy. Średnia ocena poziomu zainteresowania jest pomiędzy „średnio” a „raczej” się interesujemy, przy czym w Podkowie nieco wyższy jest odsetek tych, którzy „bardzo się interesują”, zaś w Brwinowie tych, którzy „interesują się średnio”.

Zainteresowanie to głównie ujawnia się w rozmowach z sąsiadami na temat tego, co dzieje się w gminie, choć w obydwu przypadkach wyjątkowo wysoki odsetek gospodarstw domowych zadeklarował również korzystanie ze strony internetowej urzędu. W Podkowie nieco częściej niż w Brwinowie rozmawia się z radnymi, zaś w Brwinowie chętniej uczestniczy w zebraniach z przedstawicielami urzędu czy radnymi (zwłaszcza na terenach wiejskich).

Poziom zaangażowania w życie społeczności lokalnej jest w obydwu gminach zbliżony, choć nieco wyższy w Podkowie. Zarówno w Podkowie, jak i w Brwinowie ponad 40% domostw zadeklarowało, iż ktoś z domowników aktywnie angażuje się w życie gminy, a około 10%, że wszyscy, co łącznie **daje 59% domostw zaangażowanych w Podkowie i 54% w Brwinowie.**